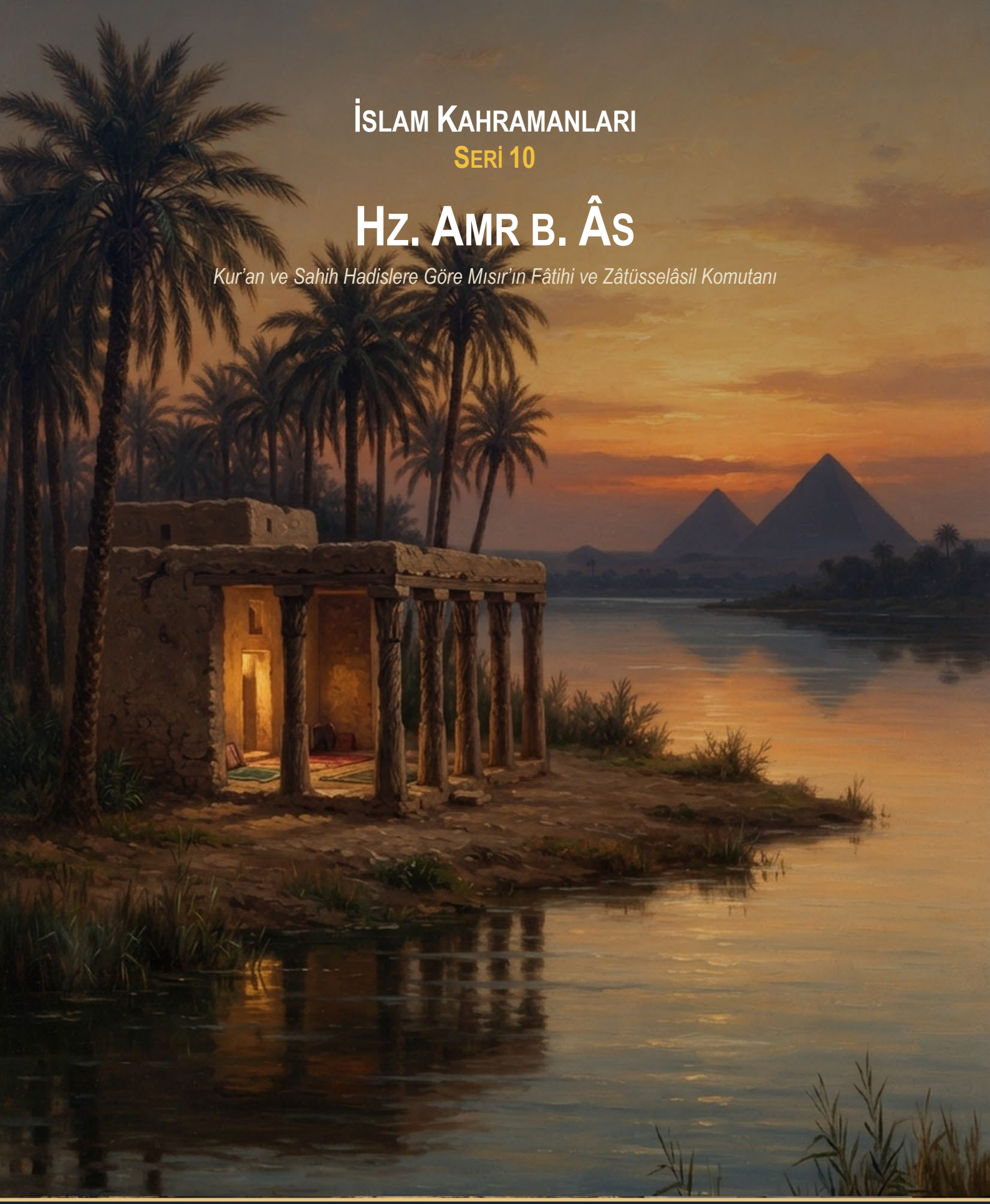
İSLAM KAHRAMANLARI

SERİ 10

HZ. AMR B. ÂS

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Mısır'ın Fâtihi ve Zâtüsselâsil Komutanı

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

AK (KELANTAN)

quranscience.my

© 2026 M / 1448 H Hj Che Alim Hj Che Haron AK (Kelantan) • quranscience.my • @QuranScienceMY

Bu e-kitap Müslümanlar için ÜCRETSİZDİR — satılması yasaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İSLAM KAHRAMANLARI

SERİ 10

HZ. AMR B. ÂS

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Mısır'ın Fâtihi ve Zâtüsselâsil Komutanı

قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِن يَنتَهُواْ يُغۡفَرۡ لَهُم مَّا قَدۡ سَلَفَ وَإِن يَعُودُواْ فَقَدۡ مَضَتۡ سُنَّتُ ٱلۡأَوَّلِينَ ٣٨

"İnkar edenlere, eğer savaştan vazgeçerlerse, geçmişlerinin bağışlanacağını ve tekrar başlarlarsa evvelkilerin hükmünün uygulanacağını söyle"

Enfâl Sûresi 8:38

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | @QuranScienceMY

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz e-kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Tövbe kapısını sonuna kadar açan ve İslam'ı kendinden öncekileri silip yok eden kılan Allah'a hamd olsun. Efendimiz Peygamberimiz Muhammed'e ﷺ, onun âline ve ashabına — özellikle Zâtüsselâsil komutanı ve Mısır'ın fâtihi Amr b. Âs'a رضى الله عنه — salât ve selâm olsun.

Bu e-kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

İslam Kahramanları'nın bu onuncu kitabı, Amr b. Âs'ın رضى الله عنه hayatını anlatır: bir zamanlar Müslümanları Habeşistan'a kadar takip eden Kureyş elçisi, sonra yakîn ile Müslüman olan, Resûlullah'ın ﷺ komutan tayin ettiği, Filistin'i ve Mısır'ı fetheden ve Afrika kıtasındaki ilk mescidi inşa eden sahâbî.

Allah bu ilmi faydalı ilimlerden — 'ilmun yuntefe'u bih — eylesin.

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan veya hayvan tasviri yoktur. Kapakta gün batımında ***Nil Nehri*** görülür: altın-turuncu gökyüzünü yansıtan sakin sular, kıyıda hurma ağaçları ve nehrin ötesinde, uzakta ***Gize piramitlerinin*** silüetleri. Burası, Amr b. Âs'ın Halife Ömer b. Hattâb döneminde fethettiği Mısır topraklarıdır.

Nehir kıyısında ***sade bir mescit*** durur: duvarları kerpiçten, sütunları hurma kütüklerinden, içinden sıcak bir ışık süzülür. Bu, Fustat'taki Amr b. Âs Camii'ni — Mısır'da ve Afrika kıtasında inşa edilen ilk mescidi (21 h.) — hatırlatır.

Yumuşak akşam ışığı, Amr'ın yolculuğunu simgeler: İslam'a düşmanlığın karanlığından hidayetin nuruna; zira "İslam kendinden öncekileri yıkar" (Sahîh-i Müslim 121).

Alttaki ***koyu mavi şerit***, ***ince altın çizgilerle*** çerçevelenmiştir ve yazarın adı burada yer alır — tüm İslam Kahramanları kapakları uyumlu olsun diye Seri 1–9 kapaklarında olduğu gibi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

HZ. AMR B. ÂS — *Giriş*
1. AMR B. ÂS KİMDİR? — *Siyer ve biyografi kitapları*
2. EN SERT DÜŞMAN — *Sahîh-i Müslim 121; siyer kitapları*
3. NECÂŞÎ'NİN NASİHATİ — *Müsned-i Ahmed; İbn İshâk*
4. HÂLİD İLE BİRLİKTE MEDİNE'YE — *İbn İshâk; İbn Hişâm*
5. "İSLAM KENDİNDEN ÖNCEKİLERİ YIKAR" — *Sahîh-i Müslim 121; Enfâl 8:38*
6. "İNSANLAR MÜSLÜMAN OLDU, AMR İSE İMAN ETTİ" — *Tirmizî 3844*
7. ZÂTÜSSELÂSİL KOMUTANI — *Sahîh-i Buhârî 3662*
8. ÇOK SOĞUK BİR GECEDE TEYEMMÜM — *Ebû Dâvûd 334; Nisâ 4:29*
9. "SÂLİH KİŞİ İÇİN HELAL MAL NE GÜZELDİR" — *el-Edebü'l-Müfred 299*
10. RESÛLULLAH'IN ﷺ UMMAN ELÇİSİ — *İbn Sa'd; siyer kitapları*
11. "BENİM DOSTUM ANCAK ALLAH VE SÂLİH MÜMİNLERDİR" — *Sahîh-i Buhârî 5990*
12. FİLİSTİN'İN FETHİ — *Taberî; İbn Kesîr*
13. MISIR'IN FETHİ — *Taberî; İbn Abdülhakem*
14. AFRİKA KITASINDAKİ İLK MESCİT — *İbn Abdülhakem; Makrîzî*
15. İÇTİHAT EDEN VALİ VE HÂKİM — *Sahîh-i Buhârî 7352; Nisâ 4:58*
16. SAHÂBÎLER ARASINDAKİ FİTNE — *Ehl-i Sünnet'in ilkesi*
17. SON ANLAR — *Sahîh-i Müslim 121*
18. AMR B. ÂS'IN AHLÂKI — *Özet*
19. AMR'IN HİKÂYELERİNİN KAYNAKLARI — *Tablo*
20. AMR'IN HİKÂYESİNDEKİ ŞAHSİYETLER — *Tablo*
21. AMR'IN HİKÂYESİNDEKİ YERLER — *Tablo*
22. AMR'IN HAYAT KRONOLOJİSİ — *Tablo*
23. AMR HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR — *12 soru*
24. DERSLER VE SONUÇ
KAYNAKÇA
DESTEK VE BAĞIŞ

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma. Mavi altı çizili râvi isimlerine tıklayarak sunnah.com'daki râvi sayfasına gidebilirsiniz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HZ. AMR B. ÂS

Ölüm yaklaştığında büyük bir komutan, yüzünü duvara çevirerek uzun uzun ağladı. Bir zamanlar Resûlullah'tan ﷺ daha çok nefret eden kimse olmadığını, sonra ise ondan ﷺ daha sevgili ve daha muhterem kimse olmadığını anlattı; öyle ki hürmetinden gözlerini doyasıya ona dikip bakamazdı (Sahîh-i Müslim 121). O komutan ***Amr b. Âs***'tır رضى الله عنه.

Amr, zekâsıyla meşhur bir Kureyş önderiydi. Bir zamanlar Müslümanların peşine düşmek için Kureyş'in Habeşistan elçisi olmuş, sonra hicretin 8. yılında Müslüman olmuştu. Resûlullah ﷺ onu ***Zâtüsselâsil*** seferine komutan tayin etti; o da daha sonra ***Filistin***'i ve ***Mısır***'ı fethetti ve Nil kıyısında Afrika kıtasının ilk mescidini inşa etti.

Bu e-kitap ***İslam Kahramanları*** serisinin onuncusudur. Önceki kitaplarda olduğu gibi, hikâyesi önce Kur'an'dan ve sahih hadislerden, sonra güvenilir siyer ve tarih kitaplarından derlenmiştir. Her rivayetin kaynağı belirtilmiştir. Meşhur olup senedi zayıf olan hikâyeler dürüstçe açıklanmıştır.

Amr'ın hikâyesi bir dönüşüm hikâyesidir: en sert düşmandan Resûlullah'a ﷺ derin saygı duyan bir sahâbîye. İslam'ın kendinden öncekileri yıktığını ve tövbe kapısının her zaman açık olduğunu gösterir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AMR B. ÂS KİMDİR?

Tam adı ***Amr b. Âs b. Vâil*** es-Sehmî el-Kureşî'dir; Mekke'de Kureyş'in bir kolu olan Benî Sehm'dendir. Künyesi ***Ebû Abdullah***'tır. Oğlu ***Abdullah b. Amr***, âlim bir sahâbî ve hadisi ilk yazanlardandır; babasından önce Müslüman olmuştur.

Tarih kitapları Amr'ı Arapların en zeki ve siyasete en yatkın kişilerinden biri olarak anlatır. İslam'dan önce Şam'a, Yemen'e, Habeşistan'a ve Mısır'a giden bir tüccardı.

ADI VE LAKAPLARI

AD VEYA LAKAP	AÇIKLAMA
Amr b. Âs	Asıl adı
Ebû Abdullah	Oğlu Abdullah'a nisbetle künyesi
es-Sehmî el-Kureşî	Kureyş'in Benî Sehm kolundan
Zâtüsselâsil Komutanı	Resûlullah ﷺ tarafından tayin edildi (Sahîh-i Buhârî 3662)
Mısır'ın Fâtihi	Hz. Ömer döneminde Mısır'ı fethetti

ALINACAK DERSLER

Zekâ büyük bir nimettir. İslam'dan önce Amr'ın zekâsı hakka karşı kullanılıyordu; İslam'dan sonra ise ülkeleri fethetmenin ve onları hikmetle yönetmenin aracı oldu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EN SERT DÜŞMAN

Amr bizzat, cahiliye döneminde Resûlullah'tan ﷺ kendisinden daha çok nefret eden kimse olmadığını ve en çok istediği şeyin onu öldürmek olduğunu itiraf etmiştir (Sahîh-i Müslim 121). ***Uhud***'da ve ***Hendek***'te Müslümanlara karşı savaştı.

TARİHÎ NOT: KUREYŞ'İN HABEŞİSTAN ELÇİSİ

Müslümanlar Habeşistan'a hicret edince Kureyş, onları geri istemek için Amr b. Âs ile Abdullah b. Ebî Rebîa'yı hediyelerle Necâşî'ye gönderdi. Necâşî, Ca'fer b. Ebû Tâlib'in konuşmasını dinledi, talebi reddetti ve Kureyş'in hediyelerini geri verdi (bkz. Seri 8: Hz. Cafer b. Ebû Tâlib).

Rivayetin derecesi: Şuayb el-Arnaût senedini *hasen* kabul etmiştir.

KAYNAK:

Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Hadis No. 1740 (Ümmü Seleme'den); İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye.

ALINACAK DERSLER

Allah dilediğine, İslam'ın en sert düşmanına bile hidayet verir. Hiç kimsenin hidayetinden ümit kesmemeliyiz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

NECÂŞÎ'NİN NASİHATİ

Hendek Savaşı'ndan sonra Amr, Muhammed'in ﷺ davasının güçlendiğini gördü. Bu kez Necâşî'nin yanında sığınak aramak için yeniden Habeşistan'a gitti.

HADİS NOTU: "ONA UY, ÇÜNKÜ O HAK ÜZEREDİR"

Amr anlatır ki, Habeşistan'a gelen Resûlullah'ın ﷺ elçisini öldürmek için kendisine teslim etmesini Necâşî'den istedi. Necâşî öfkelendi ve şöyle dedi: "Mûsâ'ya gelen Nâmûs-ı Ekber'in (Cebrâil) kendisine geldiği bir adamın elçisini öldüresin diye sana teslim etmemi mi istiyorsun? Yazıklar olsun sana ey Amr! Beni dinle ve ona uy; Allah'a yemin olsun ki o hak üzeredir." Bunun üzerine Amr, Necâşî'nin elinde İslam üzere biat etti.

Rivayetin derecesi: Müsned'in bazı muhakkikleri senedini *hasen* kabul etmiştir; hikâye siyer kitaplarında da meşhurdur.

KAYNAK:
Ahmed b. Hanbel, el-Müsned (Amr b. Âs'ın Müslüman oluşuna dair hadis); İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk rivayeti).

ALINACAK DERSLER

Bir zamanlar Amr'ın talebini reddeden Necâşî, şimdi onun hidayetine vesile oldu. Ca'fer'in yıllar önce Habeşistan'da ektiği iyilik meyve vermeye devam etti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HÂLİD İLE BİRLİKTE MEDİNE'YE

Hicretin 8. yılı Safer ayında Amr, Medine'ye doğru yola çıktı. Yolda aynı amaçla Medine'ye giden iki Kureyş önderiyle karşılaştı.

TARİHÎ NOT: KUREYŞ'İN ÜÇ ÖNDERİ

İbn İshâk'ın rivayetine göre Amr, ***Hâlid b. Velîd*** ve ***Osman b. Talha*** (Kâbe'nin anahtar sahibi) ile karşılaştı. Üçü birlikte Medine'ye ulaştı ve Resûlullah'ın ﷺ huzurunda Müslüman oldu. Rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ onları görünce: "Mekke size ciğerparelerini attı" buyurdu.

Rivayetin derecesi: Üçünün birlikte Müslüman oluşu siyer kitaplarında meşhurdur; Peygamberimizin sözünün lafzı ise güçlü bir senetle gelmemiştir.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk rivayeti); İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ.

ALINACAK DERSLER

Kureyş'in en büyük iki komutanı Hâlid ile Amr aynı gün Müslüman oldu. Sonra ikisi de İslam tarihinin en büyük fâtihleri arasına girdi (bkz. Seri 3: Hz. Hâlid b. Velîd).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"İSLAM KENDİNDEN ÖNCEKİLERİ YIKAR"

Ölüm yaklaştığında Amr, Resûlullah'a ﷺ biat ettiği anı bizzat anlattı:

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 121

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى الْعَنَزِيُّ، وَأَبُو مَعْنٍ الرَّقَاشِيُّ وَإِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ كُلُّهُمْ عَنْ أَبِي عَاصِمٍ، - وَاللَّفْظُ لاِبْنِ الْمُثَنَّى - حَدَّثَنَا الضَّحَّاكُ، - يَعْنِي أَبَا عَاصِمٍ - قَالَ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ، قَالَ حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ، عَنِ ابْنِ شَمَاسَةَ الْمَهْرِيِّ، قَالَ حَضَرْنَا عَمْرَو بْنَ الْعَاصِ وَهُوَ فِي سِيَاقَةِ الْمَوْتِ . فَبَكَى طَوِيلاً وَحَوَّلَ وَجْهَهُ إِلَى الْجِدَارِ فَجَعَلَ ابْنُهُ يَقُولُ يَا أَبَتَاهُ أَمَا بَشَّرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم بِكَذَا أَمَا بَشَّرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم بِكَذَا قَالَ فَأَقْبَلَ بِوَجْهِهِ . فَقَالَ إِنَّ أَفْضَلَ مَا نُعِدُّ شَهَادَةُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ إِنِّي قَدْ كُنْتُ عَلَى أَطْبَاقٍ ثَلاَثٍ لَقَدْ رَأَيْتُنِي وَمَا أَحَدٌ أَشَدَّ بُغْضًا لِرَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم مِنِّي وَلاَ أَحَبَّ إِلَىَّ أَنْ أَكُونَ قَدِ اسْتَمْكَنْتُ مِنْهُ فَقَتَلْتُهُ فَلَوْ مُتُّ عَلَى تِلْكَ الْحَالِ لَكُنْتُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَلَمَّا جَعَلَ اللَّهُ الإِسْلاَمَ فِي قَلْبِي أَتَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَقُلْتُ ابْسُطْ يَمِينَكَ فَلأُبَايِعْكَ . فَبَسَطَ يَمِينَهُ - قَالَ - فَقَبَضْتُ يَدِي . قَالَ " مَا لَكَ يَا عَمْرُو " . قَالَ قُلْتُ أَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِطَ . قَالَ " تَشْتَرِطُ بِمَاذَا " . قُلْتُ أَنْ يُغْفَرَ لِي . قَالَ " أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الإِسْلاَمَ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ وَأَنَّ الْهِجْرَةَ تَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهَا وَأَنَّ الْحَجَّ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ " . وَمَا كَانَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَىَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَلاَ أَجَلَّ فِي عَيْنِي مِنْهُ وَمَا كُنْتُ أُطِيقُ أَنْ أَمْلأَ عَيْنَىَّ مِنْهُ إِجْلاَلاً لَهُ وَلَوْ سُئِلْتُ أَنْ أَصِفَهُ مَا أَطَقْتُ لأَنِّي لَمْ أَكُنْ أَمْلأُ عَيْنَىَّ مِنْهُ وَلَوْ مُتُّ عَلَى تِلْكَ الْحَالِ لَرَجَوْتُ أَنْ أَكُونَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ ثُمَّ وَلِينَا أَشْيَاءَ مَا أَدْرِي مَا حَالِي فِيهَا فَإِذَا أَنَا مُتُّ فَلاَ تَصْحَبْنِي نَائِحَةٌ وَلاَ نَارٌ فَإِذَا دَفَنْتُمُونِي فَشُنُّوا عَلَىَّ التُّرَابَ شَنًّا ثُمَّ أَقِيمُوا حَوْلَ قَبْرِي قَدْرَ مَا تُنْحَرُ جَزُورٌ وَيُقْسَمُ لَحْمُهَا حَتَّى أَسْتَأْنِسَ بِكُمْ وَأَنْظُرَ مَاذَا أُرَاجِعُ بِهِ رُسُلَ رَبِّي .

TERCÜME:

İbn Şemâse el-Mehrî dedi ki: Amr b. Âs ölüm döşeğindeyken yanına gittik. Uzun uzun ağladı ve yüzünü duvara çevirdi. Oğlu: "Babacığım, Resûlullah ﷺ sana şöyle şöyle müjde vermedi mi?" dedi. Bunun üzerine yüzünü bize döndürdü ve şöyle dedi: "Hazırladığımız azığın en üstünü, Allah'tan başka ilah olmadığına ve

Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şehadettir. Ben üç hâl geçirdim. Bir zaman öyle bir hâldeydim ki Resûlullah'tan ﷺ benden daha çok nefret eden kimse yoktu; ona güç yetirip onu öldürmekten daha çok sevdiğim bir şey de yoktu. O hâl üzere ölseydim, cehennemliklerden olurdum. ***Allah kalbime İslam'ı yerleştirince Nebî'ye ﷺ geldim ve: 'Sağ elini uzat da sana biat edeyim' dedim. O sağ elini uzattı, ben ise elimi çektim. 'Ne oldu ey Amr?' buyurdu. 'Şart koşmak istiyorum' dedim. 'Ne şart koşacaksın?' buyurdu. 'Bağışlanmamı' dedim. Buyurdu ki: 'Bilmez misin ki İslam kendinden öncekileri yıkar, hicret kendinden öncekileri yıkar, hac da kendinden öncekileri yıkar?'*** Artık bana Resûlullah'tan ﷺ daha sevgili ve gözümde ondan daha yüce kimse yoktu. Ona olan hürmetimden gözlerimi doyasıya ona dikemezdim; onu tarif etmem istense yapamazdım, çünkü gözlerimi ona doyasıya hiç dikmedim. O hâl üzere ölseydim, cennetliklerden olmayı umardım. Sonra öyle işler üstlendik ki o işlerde hâlimin ne olduğunu bilmiyorum. Öldüğümde benimle ne ağıtçı bir kadın ne de ateş gelsin. Beni defnettiğinizde üzerime toprağı yavaş yavaş dökün, sonra bir deve kesilip eti paylaştırılacak kadar kabrimin etrafında durun ki sizinle teselli bulayım ve Rabbimin elçilerine ne cevap vereceğime bakayım."

SENED İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muhammed b. Müsennâ el-Anezî ← Ebû Ma'n er-Rakâşî ← İshâk b. Mansûr ← Ebû Âsım ed-Dahhâk ← Hayve b. Şüreyh ← Yezîd b. Ebû Habîb ← İbn Şemâse el-Mehrî ← Amr b. Âs رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Îmân, İslam'ın Kendinden Öncekileri Yıkması Bâbı, Hadis No. 121.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Buhârî'den sonra en sahih hadis kitabı olan Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:121

Allah, küfürden vazgeçen kâfirler hakkında şöyle buyurur:

ENFÂL SÛRESİ 8:38

قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِن يَنتَهُواْ يُغۡفَرۡ لَهُم مَّا قَدۡ سَلَفَ وَإِن يَعُودُواْ فَقَدۡ مَضَتۡ سُنَّتُ ٱلۡأَوَّلِينَ ٣٨

İnkar edenlere, eğer savaştan vazgeçerlerse, geçmişlerinin bağışlanacağını ve tekrar başlarlarsa evvelkilerin hükmünün uygulanacağını söyle

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/8:38

ALINACAK DERSLER

Tövbe kapısı her zaman açıktır. İhlasla Müslüman olanın, eski düşmanlığı ne kadar büyük olursa olsun, geçmiş günahlarının tamamı bağışlanır.

"İNSANLAR MÜSLÜMAN OLDU, AMR İSE İMAN ETTİ"

Amr'ın Müslümanlığı korkudan veya zorunluluktan değil, yakînden doğmuştu. Bir rivayet, Resûlullah'ın ﷺ bu konudaki övgüsünü aktarır:

HADİS NOTU: «أَسْلَمَ النَّاسُ وَآمَنَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ»

Ukbe b. Âmir'in rivayetine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: ***"İnsanlar Müslüman oldu, Amr b. Âs ise iman etti."*** Âlimler, birçok insanın Mekke'nin fethinden sonra korkudan veya zorunluluktan Müslüman olduğunu, Amr'ın ise ondan önce gönüllü ve yakîn ile Müslüman olduğunu açıklar.

Rivayetin derecesi: Darussalam'a göre *hasen*; Tirmizî ise hadisin *garîb* olduğunu ve senedinin güçlü olmadığını söylemiştir. Tirmizî 3844

KAYNAK:
Tirmizî, Sünen 3844.

ALINACAK DERSLER

Yakînden doğan iman, şartlardan doğan teslimiyetten daha sağlamdır. Amr, Kureyş henüz güçlüyken İslam'a geldi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZÂTÜSSELÂSİL KOMUTANI

Müslüman olduktan sadece birkaç ay sonra, hicretin 8. yılı Cemâziyelâhir ayında Resûlullah ﷺ Amr'ı Arap Yarımadası'nın kuzeyindeki ***Zâtüsselâsil*** seferine komutan tayin etti. Siyer kitaplarına göre sonradan Ebû Ubeyde komutasında gönderilen yardım birliğinde Ebû Bekir ve Ömer de vardı. Dönüşte Amr, Resûlullah'a ﷺ şunu sordu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3662

حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْمُخْتَارِ، قَالَ خَالِدٌ الْحَذَّاءُ حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي عُثْمَانَ، قَالَ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ ـ رضى الله عنه ـ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم بَعَثَهُ عَلَى جَيْشِ ذَاتِ السَّلاَسِلِ، فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ أَىُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ " عَائِشَةُ ". فَقُلْتُ مِنَ الرِّجَالِ فَقَالَ " أَبُوهَا ". قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ " ثُمَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ". فَعَدَّ رِجَالاً.

TERCÜME:

Amr b. Âs'ın rivayetine göre Nebî ﷺ onu Zâtüsselâsil ordusunun başına komutan olarak gönderdi. (Amr dedi ki:) ***Yanına gelip: "İnsanların sana en sevgilisi kimdir?" diye sordum. "Âişe" buyurdu. "Erkeklerden?" dedim. "Onun babası" buyurdu. "Sonra kim?" dedim. "Sonra Ömer b. Hattâb" buyurdu.*** Ardından birkaç kişinin daha adını saydı.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muallâ b. Esed ← Abdülazîz b. Muhtâr ← Hâlid el-Hazzâ ← Ebû Osman en-Nehdî ← Amr b. Âs رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Fezâili Ashâbi'n-Nebî ﷺ, Hadis No. 3662.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3662

Başka bir rivayette Amr şunu ekler: "Beni onların sonuna koyar diye korkup sustum" (Sahîh-i Buhârî 4358).

ALINACAK DERSLER

Resûlullah ﷺ, Müslümanlığı yeni olmasına rağmen Amr'a yeteneği sebebiyle komutanlık emanet etti. Ama ona, kendi katındaki makamın iman ve fedakârlıkla ölçüldüğünü de dürüstçe öğretti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÇOK SOĞUK BİR GECEDE TEYEMMÜM

Zâtüsselâsil yolunda yaşanan bir olay, Amr'ın Kur'an'ı ne kadar derin anladığını gösterir:

HADİS — SÜNEN-İ EBÛ DÂVÛD, NO. 334

حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُثَنَّى، أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، أَخْبَرَنَا أَبِي قَالَ، سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ أَيُّوبَ، يُحَدِّثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي أَنَسٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرٍ الْمِصْرِيِّ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، قَالَ احْتَلَمْتُ فِي لَيْلَةٍ بَارِدَةٍ فِي غَزْوَةِ ذَاتِ السَّلاَسِلِ فَأَشْفَقْتُ إِنِ اغْتَسَلْتُ أَنْ أَهْلِكَ فَتَيَمَّمْتُ ثُمَّ صَلَّيْتُ بِأَصْحَابِي الصُّبْحَ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ " يَا عَمْرُو صَلَّيْتَ بِأَصْحَابِكَ وَأَنْتَ جُنُبٌ " . فَأَخْبَرْتُهُ بِالَّذِي مَنَعَنِي مِنَ الاِغْتِسَالِ وَقُلْتُ إِنِّي سَمِعْتُ اللَّهَ يَقُولُ { وَلاَ تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا } فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا .

TERCÜME:

Amr b. Âs dedi ki: Zâtüsselâsil gazvesinde çok soğuk bir gecede cünüp oldum. Yıkanırsam helak olmaktan korktum; teyemmüm ettim, sonra arkadaşlarıma sabah namazını kıldırdım. Bunu Nebî'ye ﷺ anlattılar. O: "Ey Amr, arkadaşlarına cünüp olarak mı namaz kıldırdın?" buyurdu. Ona yıkanmama engel olan sebebi haber verdim ve: "Allah'ın 'Kendinizi öldürmeyin; şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir' buyurduğunu işittim" dedim. ***Resûlullah ﷺ güldü ve hiçbir şey söylemedi.***

SENED İmam Ebû Dâvûd'un rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muhammed b. Müsennâ ← Vehb b. Cerîr ← Cerîr b. Hâzim ← Yahyâ b. Eyyûb ← Yezîd b. Ebû Habîb ← İmrân b. Ebû Enes ← Abdurrahman b. Cübeyr el-Mısrî ← Amr b. Âs رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Ebû Dâvûd, Sünen, Kitâbü't-Tahâre, Cünübün Soğuktan Korkması Bâbı, Hadis No. 334.

DERECE: SAHİH — Elbânî, Sahîhu Süneni Ebî Dâvûd'da sahih kabul etmiştir.

Kaynak: https://sunnah.com/abudawud:334

NİSÂ SÛRESİ 4:29

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَكُم بَيۡنَكُم بِٱلۡبَٰطِلِ إِلَّآ أَن تَكُونَ تِجَٰرَةً عَن تَرَاضٖ مِّنكُمۡۚ وَلَا تَقۡتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا ٢٩

Ey İnananlar! Mallarınızı aranızda haksızlıkla değil, karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle yeyin, haram ile nefsinizi mahvetmeyin. Allah şüphesiz ki size merhamet eder

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/4:29

Resûlullah'ın ﷺ gülmesi ve susması, Amr'ın içtihadının doğru olduğuna dair bir *takrîr*dir (onay). Âlimler buradan, çok soğuk sudan dolayı ölümden veya hastalıktan korkan kişinin teyemmüm edebileceği hükmünü çıkarmıştır.

ALINACAK DERSLER

İslam, kolaylık dini olup canı korur. Amr Kur'an'ı derinlemesine anladı ve yerli yerinde uyguladı.

"SÂLİH KİŞİ İÇİN HELAL MAL NE GÜZELDİR"

Resûlullah ﷺ bir gün Amr'ı çağırıp ona ganimet elde edeceği bir ordunun komutanlığını teklif etti. Amr, mal için Müslüman olmadığını söyledi.

HADİS NOTU: «نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلْمَرْءِ الصَّالِحِ»

Amr dedi ki: "Ey Allah'ın Resûlü, ben mal için Müslüman olmadım; İslam'a duyduğum sevgiden ve Resûlullah ﷺ ile birlikte olmak için Müslüman oldum." Bunun üzerine buyurdu: ***"Ey Amr, sâlih kişi için helal mal ne güzeldir!"***

Rivayetin derecesi: Elbânî, Sahîhu'l-Edebi'l-Müfred'de *sahih* kabul etmiştir.

KAYNAK:
Buhârî, el-Edebü'l-Müfred 299; Ahmed, el-Müsned.

ALINACAK DERSLER

Helal yoldan kazanılan ve onu hayırda kullanan sâlih bir kişinin elinde bulunan mal, İslam'da kınanmaz.

RESÛLULLAH'IN ﷺ UMMAN ELÇİSİ

Hicretin 8. yılında Resûlullah ﷺ, Amr'ı mektubuyla Umman'ın iki hükümdarına, Cülendâ'nın oğulları ***Ceyfer*** ve ***Abd***'e gönderip onları İslam'a davet etti.

TARİHÎ NOT: UMMAN'IN İKİ HÜKÜMDARI MÜSLÜMAN OLUYOR

Siyer kitapları, Amr'ın hikmetli davranışıyla her iki hükümdarın da Müslüman olduğunu ve zenginlerden zekât toplayıp oradaki fakirlere dağıtmasına izin verdiklerini anlatır. Amr, Resûlullah'ın ﷺ vefat haberi gelinceye kadar Umman'da kaldı.

Rivayetin derecesi: Siyer ve tarih kitaplarında rivayet edilmiştir.

KAYNAK:

İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ; İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

ALINACAK DERSLER

Hikmetli davet, kan dökmeden hükümdarların kalplerini açar. Amr'ın zekâsı yalnızca savaş meydanında değil, diplomaside de İslam'a hizmet etti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"BENİM DOSTUM ANCAK ALLAH VE SÂLİH MÜMİNLERDİR"

Amr, Kureyş'in soylu bir ailesindendi. Yine de İslam'da bağlılığın soyla değil imanla ölçüldüğünü açıklayan bir hadisi rivayet etmiştir:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 5990

حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَبَّاسٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ، أَنَّ عَمْرَو بْنَ الْعَاصِ، قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم جِهَارًا غَيْرَ سِرٍّ يَقُولُ " إِنَّ آلَ أَبِي " ـ قَالَ عَمْرٌو فِي كِتَابِ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ بَيَاضٌ ـ لَيْسُوا بِأَوْلِيَائِي، إِنَّمَا وَلِيِّيَ اللَّهُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ.

TERCÜME:

Kays b. Ebû Hâzim'in rivayetine göre Amr b. Âs şöyle dedi: Nebî'nin ﷺ gizli değil açıkça şöyle buyurduğunu işittim: "Filanın babasının ailesi — (râvi) Amr dedi ki: Muhammed b. Ca'fer'in kitabında burada boşluk vardı — ***benim dostlarım değildir. Benim dostum ancak Allah ve sâlih müminlerdir.***"

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Amr b. Abbâs ← Muhammed b. Ca'fer (Gunder) ← Su'be b. Haccâc ← İsmâil b. Ebû Hâlid ← Kays b. Ebû Hâzim ← Amr b. Âs رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Edeb, Sıla-i Rahim Islaklığıyla Tazelenir Bâbı, Hadis No. 5990.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:5990

Aynı rivayetin devamında şöyle buyurur: "Fakat onların bir akrabalık hakkı vardır; onu gözeterek ilişkimi sürdüreceğim." İslam, akrabalık bağını koparmadan müminlere bağlılığı öğretir.

ALINACAK DERSLER

Kureyş'in soylusu Amr, imanı soyun üstünde tutan bir hadis rivayet etti. Gerçek şeref, "sâlih müminler"den olmaktır.

FİLİSTİN'İN FETHİ

Hz. Ebû Bekir döneminde Amr, Şam'a gönderilen dört komutandan biri olarak tayin edildi. Görevi ***Filistin***'i fethetmekti.

TARİHÎ NOT: ECNÂDEYN VE KUDÜS

Tarih kitapları, Amr'ın ***Ecnâdeyn*** (13 h.) ve ***Yermük*** (15 h.) savaşlarına katıldığını, ardından Gazze, Nablus ve Remle gibi Filistin'in birçok şehrini fethettiğini ve ***Kudüs***'ü kuşattığını anlatır. Şehir halkı sonunda teslimi bizzat Halife Ömer b. Hattâb'ın gelip almasını istedi.

Rivayetin derecesi: Tarih kitaplarında rivayet edilmiştir; tarihler ve asker sayıları rivayetler arasında farklılık gösterir.

KAYNAK:
Taberî, Târîhu'r-Rusül ve'l-Mülûk; İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

ALINACAK DERSLER

Amr, peygamberler diyarını fetheden ordunun bir parçasıydı. Savaş meydanındaki liderliği, Kudüs'ün Müslümanlara dönmesine katkı sağladı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

MISIR'IN FETHİ

Amr İslam'dan önce Mısır'da ticaret yapmış ve orayı iyi tanıyordu. Hicretin 18–19. yıllarında Halife Ömer'den Mısır'ı fethetmek için izin istedi.

TARİHÎ NOT: ARÎŞ'TEN İSKENDERİYE'YE

Tarih kitapları, Amr'ın yaklaşık dört bin kişilik küçük bir orduyla ***Arîş*** ve ***Feremâ*** üzerinden ilerlediğini, ardından Ömer'in gönderdiği ve aralarında Zübeyr b. Avvâm'ın da bulunduğu yardım birlikleriyle Nil kıyısındaki ***Babil kalesini*** kuşattığını anlatır. Hicretin 21. yılında ***İskenderiye*** de barış antlaşmasıyla fethedildi.

Rivayetin derecesi: Tarih kitaplarında rivayet edilmiştir; tarihler ve ayrıntılar rivayetler arasında farklılık gösterir.

KAYNAK:
İbn Abdülhakem, Fütûhu Mısr; Taberî, Târîhu'r-Rusül ve'l-Mülûk; Belâzürî, Fütûhu'l-Büldân.

ALINACAK DERSLER

İslam'dan önce edinilen bilgi ve tecrübe, din için kullanıldığında büyük bir sermayeye dönüşebilir. Amr Mısır'ı tanıyordu; bu yüzden onu fethetmeye en layık kişi oydu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AFRİKA KITASINDAKİ İLK MESCİT

Babil fethedildikten sonra Amr, Nil kıyısında ***Fustat*** adlı yeni bir şehir kurdu. Şehrin ortasına hicretin 21. yılında bir mescit inşa etti: ***Amr b. Âs Camii***.

TARİHÎ NOT: SADE BİR MESCİT

Tarih kitapları, mescidin başlangıçta çok sade olduğunu anlatır: duvarları kerpiçten, sütunları hurma kütüklerinden, tavanı hurma dalları ve ağaçtan. Rivayete göre kıblesinin belirlenmesinde birçok sahâbî bulunmuştur. Mısır'da ve Afrika kıtasında inşa edilen ilk mescittir ve defalarca yeniden inşa edilmiş olsa da bugün hâlâ Kahire'de ayaktadır.

Rivayetin derecesi: Tarih kitaplarında rivayet edilmiştir.

KAYNAK:
İbn Abdülhakem, Fütûhu Mısr; Makrîzî, el-Hıtat.

ALINACAK DERSLER

Mescit, bir İslam medeniyetinin ilk temelidir. Amr yeni şehrine Allah'ın eviyle başladı; tıpkı Resûlullah'ın ﷺ Medine'ye Mescid-i Nebevî ile başlaması gibi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇTİHAT EDEN VALİ VE HÂKİM

Amr, Hz. Ömer döneminde Mısır valisi oldu. İslam yargı ilminin önemli temellerinden biri olan bir hadisi rivayet etmiştir:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 7352

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ، حَدَّثَنَا حَيْوَةُ، حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَادِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَارِثِ، عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ أَبِي قَيْسٍ، مَوْلَى عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ " إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ ".

TERCÜME:

Amr b. Âs, Resûlullah'ın ﷺ şöyle buyurduğunu işitti: ***"Hâkim hüküm verirken içtihat eder de isabet ederse, ona iki sevap vardır. Hüküm verirken içtihat eder de hata ederse, ona bir sevap vardır."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Abdullah b. Yezîd el-Mukrî ← Hayve b. Şüreyh ← Yezîd b. Abdullah b. Hâd ← Muhammed b. İbrâhîm b. Hâris ← Büsr b. Saîd ← Amr'ın azatlısı Ebû Kays ← Amr b. Âs رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-İ'tisâm bi'l-Kitâb ve's-Sünne, İçtihat Eden Hâkimin Sevabı Bâbı, Hadis No. 7352.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:7352

Allah, yöneticilere emanetleri ehline vermelerini ve adaletle hükmetmelerini emreder:

NİSÂ SÛRESİ 4:58

۞إِنَّ ٱللَّهَ يَأۡمُرُكُمۡ أَن تُؤَدُّواْ ٱلۡأَمَٰنَٰتِ إِلَىٰٓ أَهۡلِهَا وَإِذَا حَكَمۡتُم بَيۡنَ ٱلنَّاسِ أَن تَحۡكُمُواْ بِٱلۡعَدۡلِۚ إِنَّ ٱللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِۦٓۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ سَمِيعَۢا بَصِيرٗا ٥٨

Hiç şüphesiz Allah size, emanetleri ehline teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne güzel öğüt veriyor. Şüphesiz Allah işitir ve görür

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/4:58

ALINACAK DERSLER

Yöneticiler ve hâkimler hakkı bulmak için ciddiyetle çalışmalıdır. Allah onları kusursuzlukla değil, gayret ve ihlasla yükümlü kılmıştır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SAHÂBÎLER ARASINDAKİ FİTNE

Halife Osman b. Affân'ın şehit edilmesinden sonra sahâbîler arasında büyük bir ihtilaf çıktı. Amr, ***Sıffîn***'de (37 h.) Muâviye b. Ebû Süfyân'ın safında yer aldı ve ***tahkim*** olayında o tarafı temsil etti.

AKİDE NOTU: SAHÂBÎLER ARASINDAKİ İHTİLAFA BAKIŞIMIZ

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat âlimleri, Müslümanların sahâbîler arasında yaşanan ihtilaflar sebebiyle onları kınamaktan dillerini tutmaları gerektiğinde ittifak etmiştir. Hepsi içtihat etmiştir; isabet edene iki, hata edene bir sevap vardır — tıpkı Amr'ın bizzat rivayet ettiği hadiste olduğu gibi (Sahîh-i Buhârî 7352). Tahkim hakkında yaygın olan birçok hikâye, Ebû Mihnef gibi zayıf ve taraflı râviler yoluyla gelmiştir; bu yüzden onlara güvenilemez.

Rivayetin derecesi: Akide ilkesi; tahkime dair ayrıntılı hikâyelerin çoğu zayıftır.

KAYNAK:
Tahâvî, el-Akîdetü't-Tahâviyye; İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye; İbnü'l-Arabî, el-Avâsım mine'l-Kavâsım.

ALINACAK DERSLER

Resûlullah'ın ﷺ bütün ashabını severiz ve aralarındaki ihtilafı Allah'a havale ederiz. Bu, kalplerimizi ve ümmetin birliğini korumak için âlimlerin öğrettiği edeptir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SON ANLAR

Amr, Muâviye döneminde yeniden Mısır valisi oldu ve bazı rivayetlere göre Ramazan Bayramı gecesi, yaklaşık doksan yaşında, hicretin ***43.*** yılında Mısır'da vefat etti.

Sahîh-i Müslim 121'deki hadiste (5. bölüm) Amr, ölüm yaklaşırken Resûlullah'ın ﷺ vefatından sonra üstlendiği "işler" sebebiyle endişelenip ağladı. Cenazesine ağıtçı kadın ve ateş eşlik etmemesini, defnedildikten sonra meleklere cevap verirken teselli bulsun diye insanların bir süre kabrinin başında durmalarını vasiyet etti.

Âlimler bu vasiyetten, defin sonrasında ölü için dua etmek üzere kabrin başında durmanın sünnet olduğunu çıkarmıştır; nitekim Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: "Kardeşiniz için mağfiret dileyin ve ona sebat isteyin; çünkü o şimdi sorguya çekiliyor" (Ebû Dâvûd 3221).

ALINACAK DERSLER

Ülkeler fetheden büyük bir komutan bile Allah korkusundan ağladı. Ümidini zaferlerine ve makamlarına değil, şehadete bağladı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AMR B. ÂS'IN AHLÂKI

Amr'ın hikâyesi; zekâyı, liderliği ve Allah korkusunu bir araya getiren bir mümini anlatır.

ÖZELLİK	HAYATINDAN BİR ÖRNEK
Tövbe	En sert düşmandan sahâbîliğe (Sahîh-i Müslim 121)
Sevgi ve hürmet	Hürmetinden gözlerini Resûlullah'a ﷺ doyasıya dikemezdi
Liderlik	Zâtüsselâsil komutanı (Sahîh-i Buhârî 3662)
Dinî kavrayış	Nisâ 4:29'a dayanarak teyemmüm (Ebû Dâvûd 334)
Diplomasi	Umman hükümdarlarını İslam'a davet etti
İnşa	Fustat'ta Amr Camii'ni inşa etti
Allah korkusu	Ölüm yaklaşırken ağladı

ALINACAK DERSLER

Amr, imanın yön verdiği hikmetin medeniyet kurabileceğini ve en katı kalbin bile Allah'ın hidayetiyle yumuşayabileceğini gösterir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AMR'IN HİKÂYELERİNİN KAYNAKLARI

Bu tablo her hikâyenin kaynağını ve derecesini özetler; böylece okuyucu sahih olanı sadece meşhur olandan ayırt edebilir.

HİKÂYE	KAYNAK	DERECE
Biat ve "İslam kendinden öncekileri yıkar"	Sahîh-i Müslim 121	Sahih
Ölüm anındaki vasiyeti	Sahîh-i Müslim 121	Sahih
Zâtüsselâsil komutanı	Sahîh-i Buhârî 3662, 4358	Sahih
İçtihat eden hâkim	Sahîh-i Buhârî 7352	Sahih
"Dostum Allah ve sâlih müminlerdir"	Sahîh-i Buhârî 5990	Sahih
Soğuk gecede teyemmüm	Ebû Dâvûd 334	Sahih
"Sâlih kişi için helal mal ne güzeldir"	el-Edebü'l-Müfred 299	Sahih
Kureyş'in Necâşî'ye elçisi	Müsned-i Ahmed 1740	Hasen
Necâşî'nin Amr'a nasihati	Müsned-i Ahmed	Hasen
"İnsanlar Müslüman oldu, Amr iman etti"	Tirmizî 3844	İhtilaflı
Hâlid ile Medine'ye	İbn İshâk	Siyer
Umman elçiliği	İbn Sa'd	Siyer
Filistin ve Mısır'ın fethi	Taberî; İbn Abdülhakem	Tarih
Fustat'taki Amr Camii	İbn Abdülhakem; Makrîzî	Tarih

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AMR'IN HİKÂYESİNDEKİ ŞAHSİYETLER

ŞAHSİYET	ROLÜ
Abdullah b. Amr	Oğlu; âlim sahâbî ve hadis kâtibi
Necâşî (Ashame)	Ona Müslüman olmasını tavsiye eden Habeş hükümdarı
Ca'fer b. Ebû Tâlib	Necâşî huzurunda Müslümanların sözcüsü (Seri 8)
Hâlid b. Velîd	Onunla birlikte Müslüman oldu (Seri 3)
Osman b. Talha	Kâbe'nin anahtar sahibi, onunla birlikte Müslüman oldu
Ebû Ubeyde b. Cerrâh	Zâtüsselâsil'e yardım birliğini getirdi (Seri 4)
Ceyfer ve Abd	Müslüman olan Umman hükümdarları
Ömer b. Hattâb	Mısır'ın fethine izin veren halife
Zübeyr b. Avvâm	Mısır'ın fethinde yardım birliği getirdi
İbn Şemâse el-Mehrî	Son anlarının râvisi

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AMR'IN HİKÂYESİNDEKİ YERLER

YER	OLAY
Mekke	Benî Sehm içinde doğdu ve büyüdü
Habeşistan	Kureyş elçisi; sonra Necâşî'nin nasihati
Medine	Müslüman oldu (8 h.)
Zâtüsselâsil	Seferin komutanı (8 h.)
Umman	Umman hükümdarlarına elçi
Filistin	Ecnâdeyn, Gazze ve Kudüs (13–16 h.)
Babil ve İskenderiye	Mısır'ın fethi (19–21 h.)
Fustat	Afrika kıtasındaki ilk mescit (21 h.)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AMR'IN HAYAT KRONOLOJİSİ

YIL	OLAY
± 47 h.ö.	Mekke'de doğdu
Nübüvvetin 5. yılı	Kureyş'in Necâşî'ye elçisi
3–5 h.	Kureyş safında Uhud ve Hendek
8 h.	Müslüman oldu; Zâtüsselâsil komutanı; Umman elçisi
13–15 h.	Filistin'in fethi; Ecnâdeyn ve Yermük
19–21 h.	Mısır'ın fethi; Fustat'ta Amr Camii
37 h.	Sıffîn ve tahkim
43 h.	Yaklaşık 90 yaşında Mısır'da vefat etti

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AMR HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR

Bu bölüm, Amr b. Âs رضى الله عنه hakkında sık sorulan sorulara cevap verir. Cevaplar kısadır; ayrıntılar önceki bölümlerdedir.

1. AMR'IN TAM ADI NEDİR?

Amr b. Âs b. Vâil es-Sehmî el-Kureşî; künyesi Ebû Abdullah'tır.

2. AMR NE ZAMAN MÜSLÜMAN OLDU?

Hicretin 8. yılında, Mekke'nin fethinden önce, Hâlid b. Velîd ve Osman b. Talha ile birlikte.

3. NECÂŞÎ'NİN ONUN MÜSLÜMAN OLUŞUNDAKİ ROLÜ NEDİR?

Necâşî ona, hak üzere olduğu için Resûlullah'a ﷺ uymasını tavsiye etti.

4. AMR BİAT EDERKEN HANGİ ŞARTI KOŞTU?

Bağışlanmayı; Resûlullah ﷺ: "İslam kendinden öncekileri yıkar" buyurdu (Sahîh-i Müslim 121).

5. AMR'A VERDİĞİ CEVABA GÖRE RESÛLULLAH'IN ﷺ EN SEVDİĞİ KİMDİR?

Âişe, sonra babası Ebû Bekir, sonra Ömer (Sahîh-i Buhârî 3662).

6. AMR ZÂTÜSSELÂSİL'DE NEDEN TEYEMMÜM ETTİ?

Çok soğuk sudan helak olmaktan korktuğu için, Nisâ 4:29'u delil getirerek (Ebû Dâvûd 334).

7. RESÛLULLAH ﷺ AMR'I NEREYE ELÇİ GÖNDERDİ?

Umman hükümdarları, Cülendâ'nın oğulları Ceyfer ve Abd'e.

8. AMR HANGİ ÜLKELERİ FETHETTİ?

Ebû Bekir ve Ömer döneminde Filistin'i, Ömer döneminde Mısır'ı.

9. AFRİKA KITASINDAKİ İLK MESCİT HANGİSİDİR?

Fustat'taki Amr b. Âs Camii; hicretin 21. yılında inşa edildi.

10. AMR'IN YARGIYLA İLGİLİ HADİSİ NEDİR?

İçtihat edip isabet eden hâkime iki, hata edene bir sevap vardır (Sahîh-i Buhârî 7352).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

11. SIFFÎN KONUSUNDAKİ TAVRIMIZ NEDİR?

Sahâbîleri kınamaktan dilimizi tutmak ve işlerini Allah'a havale etmek.

12. AMR'IN HİKÂYESİNDEKİ EN BÜYÜK DERS NEDİR?

İslam geçmiş bütün günahları siler; imanın yön verdiği hikmet medeniyet kurar.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERSLER VE SONUÇ

Amr b. Âs'ın رضى الله عنه hikâyesi, Müslümanları Habeşistan'a kadar takip eden bir Kureyş elçisiyle başlar ve hayatının sonunda Allah korkusuyla ağlayan Mısır fâtihiyle biter.

DERS	AMR'IN HİKÂYESİNDEN
Tövbe kapısı açıktır	"İslam kendinden öncekileri yıkar"
Yakîn ile iman	Kureyş henüz güçlüyken Müslüman oldu
Liderlik	Resûlullah ﷺ tarafından komutan tayin edildi
Dinî kavrayış	Kur'an ayetini yerli yerinde uyguladı
Medeniyet inşası	Nil kıyısında bir mescit ve bir şehir
Sahâbîlere karşı edep	İhtilaflarında dili tutmak
Allah korkusu	Hayatın sonunda şehadete dayanmak

Amr'dan ders alalım: Allah'ın rahmetinden asla ümit kesmeyelim, aklımızı hayır için kullanalım ve makamımız ne kadar yüksek olursa olsun daima Allah'tan korkalım.

İnşallah İslam Kahramanları serisi, başka bir İslam kahramanının hikâyesiyle devam edecektir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'ân-ı Kerîm, Osmânî resmi ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. https://quran.com

İbn Kesîr, Tefsîrü'l-Kur'âni'l-Azîm (Enfâl 8:38; Nisâ 4:29, 4:58).

HADİS

Sahîh-i Buhârî 3662, 4358, 5990, 7352. https://sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim 121. https://sunnah.com/muslim

Sünen-i Ebû Dâvûd 334, 3221. https://sunnah.com/abudawud

Tirmizî, Sünen 3844. https://sunnah.com/tirmidhi

Buhârî, el-Edebü'l-Müfred 299.

Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Hadis No. 1740 ve Amr b. Âs'ın Müslüman oluşuna dair hadis.

SİYER, TARİH VE BİYOGRAFİ KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk rivayeti).

İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ (Amr b. Âs biyografisi).

İbn Abdülhakem, Fütûhu Mısr ve'l-Mağrib.

Belâzürî, Fütûhu'l-Büldân.

Taberî, Târîhu'r-Rusül ve'l-Mülûk.

İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

Zehebî, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ.

İbn Hacer el-Askalânî, el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe.

İbnü'l-Arabî, el-Avâsım mine'l-Kavâsım; Tahâvî, el-Akîdetü't-Tahâviyye.

TDV İslâm Ansiklopedisi, "Amr b. Âs". https://islamansiklopedisi.org.tr/amr-b-as

QURANSCİENCE.MY'DEKİ İLGİLİ SERİLER

İslam Kahramanları, Seri 1: Hz. Hamza b. Abdülmuttalib'den Seri 9: Hz. Abdullah b. Revâha'ya; özellikle Seri 3: Hz. Hâlid b. Velîd ve Seri 8: Hz. Cafer b. Ebû Tâlib. https://quranscience.my/#pahlawan

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

BAĞIŞ YAP

Uluslararası bağışçılar: BAĞIŞ YAP düğmesine tıklayın ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir